

FILOSOFIE & TEMPERAMENT

KEN JEZELF! OP ZOEK NAAR INNERLIJK LICHT

VAN SOCRATES EN PLATO
TOT DE STOÏCIJNEN

Jan de Graaf

Afbeelding: Plato en Aristoteles

Detail van een Fresco in de Stanza della Segnatura in het Vaticaan door Rafaël; getiteld *Atheense School (Scuola d'Atene, 1509)*. Plato wijst naar boven, Aristoteles naar de aarde.

© 2003 (tekst website) / 2011 Jan de Graaf / uitgeverij Inspiratie – www.inspiratiesite.nl

Deze tekst werd eerder uitgegeven als een Reader van de 3-jarige Opleiding Intuïtieve Astrologie & Procesbegeleiding.

KEN JEZELF!

OP ZOEK NAAR INNERLIJK LICHT

Socrates

Geflankeerd door zijn leerlingen
Plato en Aristoteles

Het orakel zei: Ken Jezelf!

Als je de Griekse geschiedenis nagaat begrijp je wel waarom ze daar zowel de filosofie als de democratie moesten uitvinden: het was een driftig, wraakzuchtig volk, dat best wat hulp en aanmoediging kon gebruiken om zich te leren beheersen.

Op de tempels in Delphi stonden aanmaningen om in alles maat te houden en niets te overdrijven, waaronder de bekende spreuk 'Ken Jezelf' *γνώθι σεαυτόν* (gnothi seauton).

Even beroemd is de reactie hierop van Socrates: 'Ken Jezelf? Het enige wat ik weet is, dat ik niets weet'. Als 'niet wetende' stelde hij aan iedereen die hij tegenkwam vragen om er achter te komen wat hun motieven waren. Ook nu nog komen mensen tot verrassende ontdekkingen als ze stilstaan bij het waarom van wat ze denken en doen. Maar, met dit doorvragen bracht hij velen ook tot wanhoop. Of je werd, in het Athene van 400 v.Chr. aan je mouw getrokken: 'daar heb je Socrates, vlug, een blokje om ...'

Wie ben ik?

Op de geestdriftige oproep 'Ken Jezelf!' volgt heel vaak het wat bange: 'Wie ben Ik? Als je daar nog nooit over hebt nagedacht tast je, zeker in het begin, af en toe in het duister. Zelfkennis krijg je niet zomaar in de schoot geworpen. Je binnenwereld leren kennen vraagt aandacht en tijd. Van Socrates heb je weinig te verwachten als je antwoorden wilt. Hij is een *zoeker* naar waarheid; hij komt niet met antwoorden maar met vragen. Heel veel vragen.

Hij is de eerste in de geschiedenis die er op aandringt de antwoorden in jezelf te zoeken en niet buiten je. Want, antwoorden zijn er genoeg, veel te veel eigenlijk. Je afkomst zegt dit, je leraren zeiden dat, de burens vonden wat anders en je populariteit op het schoolplein kon van de ene dag op de andere van 'loser' omslaan in 'popi'. Daarom laten de meeste mensen de kwestie liever liggen, tot ze bijvoorbeeld van een chef of coach te horen krijgen dat ze meer zelfvertrouwen moeten tonen - of juist het tegendeel moeten aanleren: invoelender en meegaander zijn blijkt wenselijk gedrag. Daar zijn trainingen voor. Maar ken je dan jezelf?

Helpt houden van Sofie?

Houden van Sophia, de wijsheid, heeft lang gegolden als de oplossing voor rusteloze zoekers naar waarheid en wijsheid. Diverse filosofische scholen bieden nog steeds antwoorden op vragen als: 'wat doe ik hier op aarde' en 'hoe leid ik een goed leven?' Geleidelijk zie je echter, hoe vragen over zelfkennis worden omgezet in recepten voor zelfbeheersing. Oplossingsgericht in het leven staan is niet alleen in onze tijd

jan de graaf uitgeverij *≡* inspiratie

Bloed zweet en tranen

Om mezelf 'in te lezen' in de filosofie kocht ik in een overmoedige bui het boek 'Filosofische Oriëntatie' van Dr C.A. van Peursen, met zinnen als: 'het wijsgerig vragen is de houding, waarin men afstand tot het alledaagse gewint, juist door er grotere aandacht aan te wijden.'

Tegenwoordig zou je dit een leuke twitter noemen, maar ik kwam er als 18-jarige maar niet doorheen. In het boek zitten nog blaadjes met aantekeningen uit die tijd. Ik weet nog dat ik het na vele pogingen mismoedig opgaf.

Pas veel later kon ik zien, dat van Peursen een geweldig boek heeft geschreven, maar dat ik destijds het geduld en de training miste om het te kunnen lezen. Gelukkig zijn er anno nu handige en toegankelijke populaire inleidingen te koop.

ASTROLOGIE

Voor informatie over astrologie en het duiden van horoscopen:

BASICS in astrologie: over het duiden van planeten, tekens, huizen en aspecten, met o.a. de horoscoop van Julian Assange, de oprichter van WikiLeaks.

DE MYSTERIEPLANETEN

Uranus, Neptunus en Pluto, de spelmakers van het lot.

MILLENNIUM:

MUNDANE ASTROLOGIE de Mysterieplaneten in actie in de wereld vanaf 1945 - 2010

klik door naar

<http://www.inspiratiesite.nl/achtergrond.html>

populair. De Socratische methoden van doorvragen verwordt dan al gauw tot een machtsspelletje van de ondervrager om zijn superieure gelijk aan te tonen. Zo onbevangen zijn als eens Socrates, op zoek naar innerlijk licht, en liever aangeknaagd door twijfel dan gebukt onder een overtuiging heeft nooit veel sexappeal gehad.

Socrates en zijn leerlingen kunnen inspirerende voorbeelden zijn om op zoek te gaan. Je kunt Plato leren lezen, zo heel erg moeilijk is hij niet te volgen. Er zijn ook genoeg leuke inleidingen, zoals die van Luciano de Crescenzo 'de geschiedenis van de Griekse filosofie'.

Voor deze Coaching Opleiding kun je wat mij betreft ook gewoon alle filosofen links laten liggen. Maar, als het je interesseert om te weten op wiens schouders we staan als we bewustzijn propageren is deze superkorte samenvatting hopelijk een smaakmaker voor je.

De trainende mens: 'Homo Artisa'

Onlangs kwam de veelschrijvende, recalcitrante filosoof Peter Sloterdijk naar buiten met een nieuw boek: '*Je moet je leven veranderen*'. Daarin heeft hij het over een centraal idee dat bepaalde tijdperken kenmerkt, een 'absolute imperatief'. ('Imperatief' komt overeen met 'gebod'). Hij komt tot de slotsom dat de imperatief voor onze tijd de oproep tot verandering en verbetering is (en desnoods bekering). Vandaar de titel van zijn boek.

De oproep tot verandering is al heel oud en gaat terug tot het begin van onze beschaving, toen overal grote wereldleraren en filosofen opstonden. Hij noemt dit begin een spil-tijd, een tijdperk in de geschiedenis waarin de mensheid een grote draai maakt. Het idee dat toen ontstond en krachtig wortel schoot was, dat het leven tot doel heeft te veranderen en te verbeteren. Hij noemt de naar deze imperatief gevormde mens de *homo artisa*, de mens in training. En hij zegt, dat ook wij in een hyper spil-tijd leven, een cruciale tijd waarin veel zal gaan veranderen. Er is een nieuwe absolute imperatief aan het ontstaan.

Welke? Dat laat hij in het midden.

Peter Sloterdijk weet steeds weer bepaalde zaken op een verhelderende manier zodanig te verklaren, dat je er blij van wordt. Precies het gevoel dat goede filosofie je kan geven.

Het begrip spil-tijd leent hij van de filosoof Karl Jaspers, die vijf locaties noemde waar ooit zo'n doorbraak in het denken plaatsvond: China, India, Perzië, Palestina en Griekenland. Het is inderdaad opmerkelijk dat de grote wereldleraren Confucius, Boeddha, Zarathoestra, Mozes en Socrates in een tijdspanne van een paar honderd jaar van elkaar leefden.

Natuurlijk is dit hele idee ook astrologisch interessant. Aan de hand van de cycli van de buitenplaneten zijn dergelijke 'spil-tijden' te lokaliseren. Zie daarvoor 'De Mysterieplaneten' en 'Mudane Astrologie'.

Training en beheersing

Als het niet over abstracte zaken gaat maar over het wezen van de mens en dergelijke, blijken de oude filosofen vooral belangstelling te hebben gehad voor het beheersen van emoties. Het temperament, het juiste mengsel van humeuren, was eeuwenlang een voorwerp van studie. De vraag '*Hoe leidt ik een goed leven?*' wordt dan ook stevast beantwoord met adviezen over het juiste midden, het nastreven van het goede en het schone en dergelijke. De klassieke filosofen gingen er

Socrates

Dit is een Romeinse kopie van een Grieks voorbeeld uit Alexandrië, dat de geïdealiseerde gestalte en gelaatstrekken van deze bewonderde filosoof weergeeft.

Dit beeldje geeft een bevredigend beeld van het idee dat wij van Socrates hebben. Hoe Socrates - en ook de andere filosofen - er in werkelijkheid hebben uitgezien is onbekend.

namelijk van uit, dat de onsterfelijke ziel, door herhaalde reïncarnatie gereinigt zal worden, om tenslotte in een hogere wereld de zuivere, eeuwige waarheid te kunnen aanschouwen. Het lichaam met al die 'dierlijke emoties' werd gezien als een kerker, een gevangenis van de ziel. Deze voorstelling van zaken heeft een lange geschiedenis, die we tegenwoordig nog terugvinden in de gedachte, dat wij als mens 'gefallen engelen' zijn, en dat alleen discipline op lichamelijk (yoga) en /of geestelijk (gebed) gebied ons kan bevrijden van heftige en pijnlijke dierlijke passies. Hierover verderop meer. Ik heb het volgende overzicht samengesteld, zoals gezegd, als smaakmaker; *amuse gueulle*.

OVERZICHT

I DE ANTIEKE WERELD

Een superkort historisch overzicht
Geschiedenis van de astrologie

II DE BIJDRAGE VAN DE FILOSOFEN

De liefhebbers van wijsheid
'Geen Schepper' in ons Griekse erfdeel

De Helden van de Geest

- * Socrates en Plato: het Wezenlijk Goede is het belangrijkste van alle Ideeën
- * De Socratische methode
- * De Platonische liefde
- * De Aristotelianen: bewandel de gulden middenweg
- * De Cynici: de bijtende honden van Diogenes
- * De Epicuristen: pluk de dag
- * De Stoïcijnen: wijsheid is zonder morren je plicht doen
- * De Sceptici: er is niets de moeite waard om je druk over te maken

III FILOSOFIE IS: BEHEERS JE TEMPERAMENT

Het romantische en het klassieke temperament
Mannelijk en vrouwelijk
Levenswijsheid: Jupiter en Saturnus in de horoscoop
Waarheid versus oprechtheid
Gevallen engelen

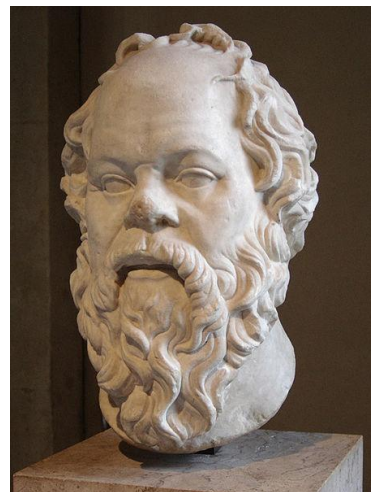
I DE ANTIEKE WERELD

Een superkort historisch overzicht
Geschiedenis van de astrologie

De wereld van Homerus en Plato

Mythologische verhalen komen hoofdzakelijk uit Griekse bron, waarvan de oudste toegeschreven worden aan de blinde zanger Homerus. De strijd om Troje en de omzwervingen van Odysseus die hij zo levendig schildert, vinden plaats in een ook voor hem voorbijge wereld. Lang is geloofd dat dit slechts verhalen waren, tot Troje werd gevonden en de oudste Griekse paleizen werden opgegraven.

Bij Homerus heten de Grieken Achaiers, één van de Indogermaanse volken die zich vanaf 2000 v.Chr. zowel in Europa, in Griekenland en het noorden van India vestigden. De nieuwkomers brachten Zeus mee, de god van de storm en de

Buste van Socrates

in het Louvre in Parijs, Romeinse kopie uit de 1e eeuw n.Chr. van een Grieks origineel in brons.

donder, die in India Indra heet en die de Romeinen later Jupiter noemden.

Deze eerste Griekse migranten mengden zich geleidelijk met de autochtone bevolking, waarvan ze vele goden, godinnen en gebruiken overnamen.

De oudste Grieken, de Achaiers en de Ioniërs, behoorden tot de zogenaamde Mykeense beschaving. Deze breidde zich in de loop der tijd over het vasteland en de eilanden van Griekenland uit en omvatte ook Kreta, met het beroemde labyrint van koning Minos van Knossos. Agamemnon, de gemeenschappelijke aanvoerder van de Grieken in hun strijd tegen Troje, is koning van Mykene en de landstreek Argos. Het beroemde gouden masker van Agamemnon dat werd opgegraven is waarschijnlijk niet van hem maar wel uit zijn tijd.

Vanaf de dertiende eeuw v. Chr. wordt deze Mykeense wereld overspoeld door een nieuwe golf van eveneens Griekse volksstammen, de Doriërs die de Helleense traditie van Herakles (Hercules) meebrachten en die zich tenslotte in Sparta op de Peloponesus vestigden. Maar, vanaf 1100 v.Chr., niet lang na de val van Troje, beginnen duistere eeuwen waarvan we vrijwel niets weten. Als Homerus zijn verhalen zingt is dat aan het begin van een opleving, rond 750 v.Chr. van wat we nu de klassieke Griekse tijd noemen.

Bloeitijd

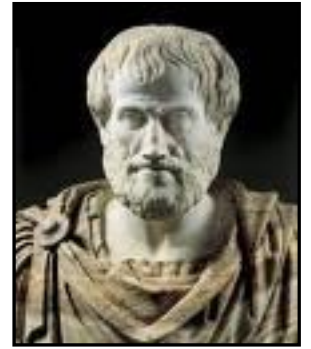
De bloeitijd van de klassieke wereld lag rond 500 v.Chr. Want, na de worsteling op leven en dood met machtige Perzische invasielegers, die bij de beroemde veldslag (Marathon) en zeeslag (Salamis) werden verslagen, ontstond uit de puinhopen een sprankelende, ongeëvenaard creatieve cultuur waarin tal van uitvindingen werden gedaan, onder andere de leefgemeenschap die polis (stadsstaat) genoemd werd. In de polis leven vrije burgers op een democratische manier samen. Het is de tijd van briljante geesten en schitterende namen waaronder de filosofen Socrates, Plato, Aristoteles.

De Griekse tragedie staat ook nu nog model voor alle vormen van kunst waarin drama voorkomt; van de opera, de film, het ballet en de roman tot de soap. Van drie toneelschrijvers wordt nog steeds werk gespeeld: Aeschylos, Sophokles en Euripides. Aangezien ze dikwijls mythologische thema's uitwerkten zijn ze een belangrijke bron van kennis hierover.

Deze Griekse cultuur werd na 330 v.Chr. door de ongeëvenaarde verovering van Egypte en Perzië door Alexander de Grote tot in India verbreid. Afghanistan is heel lang het Griekse koninkrijk Bactrië geweest; in India hebben de Boeddhabeelden sinds die tijd Griekse trekken. In wezen erfden de Romeinen vanaf 150 v.Chr. deze Helleense cultuur. Grieks was in het Romeinse rijk de tweede taal. Na de val van Rome werd Constantinopel (de stad van Constantijn; later Byzantium, nu Istanbul) hoofdstad van het Romeinse Rijk. Wat wij kennen als de Renaissance (Wedergeboorte) in Italië rond 1400 AD was een opleving van de Griekse geest van Plato en Socrates. Vooral na de inname van Constantinopel door de Turken in 1483 kwamen veel Griekse geleerden uit Byzantium naar Italië en werden veel van hun werken teruggevonden en vertaald.

Geschiedenis van de astrologie

De Grieken erfden hun astrologische en astronomische kennis van de Babyloniërs en Egyptenaren. De astrologie zoals wij die kennen stamt voor een groot deel van Claudius Ptolemeus die

Buste van Aristoteles

Ook deze kop is gemodelleerd naar het idee dat door de eeuwen heen is ontstaan rond zijn persoon en karakter.

leefde tussen 87 en 150 na Chr. in Alexandrië (gesticht door Alexander de Grote) in Egypte. Hij verwerkte veel kennis van oudere astrologen in een tweetal geschriften: over astronomie de 'megiste syntaxis' (grote of 'grootse' samenvatting), die later door Arabische astrologen de Al-magest genoemd zou worden, en een werk over astrologie; de Tetrabiblos - 'vier boeken'. Zijn opvattingen over astronomie, bekend als het Stelsel van Ptolemeus, hebben tot ver na de Middeleeuwen deze wetenschap beheerst, en werden pas in 1543 door Copernicus weerlegd.

De tijden veranderden, logos maakte plaats voor pistis (geloof). Nadat Hypathia, de laatste astrologe, was vermoord, de kostbare bibliotheek van Alexandrië in brand was gestoken, de laatste Apollotempel op Monte Cassino in Italië werd verwoest om er een klooster te stichten en de Christelijke keizer Justinianus de laatste filosofenschool in Athene had gesloten (529), vluchtten de aanhangers naar Gondi Shapur in India. Ook nadat deze stad door de Arabieren was veroverd, bleef zich daar een actief wetenschappelijk leven ontwikkelen, waarin de filosofie van Aristoteles, de geneeskunde volgens Galenus en de astrologie en astronomie van Ptolemeus levend werden gehouden. In India is astrologie nog steeds algemeen geaccepteerd.

Later werd Bagdad in het huidige Irak een centrum van wetenschap. Harun al Raschid (786-809) liet zoeken naar de resten van verbrande bibliotheken; zo zijn heel wat werken van Griekse filosofen en treurspeldichters bewaard gebleven. De Arabieren hebben veel bijgedragen; de namen van de meeste sterren zijn van Arabische oorsprong, diverse astrologische technieken zijn door hen ontwikkeld. Op de Islamitische universiteiten van Cordoba en Sevilla was astrologie een hoofdvak.

De huidige (psychologische) astrologische praktijk is gebaseerd op het werk van een aantal astrologen, die onder andere gebruik maakten van de ontdekkingen van de Zwitserse psycholoog Carl Gustav Jung. Tot de bekendste namen behoren Stephen Arroyo, Liz Greene en Karen Hamaker-Zondag. Kenmerkende Jungiaanse begrippen als archetype, ego en schaduw, anima en animus lenen zich ontzettend goed voor het creëren van een astrologische psychologie die rond 1980 voor een revival van de astrologie zorgde.

II DE BIJDRAGE VAN DE FILOSOFEN

Filosofen zijn vrijdenkers

Dat in het westen de scheiding van kerk en staat werd uitgevonden danken we aan de oude Grieken. Eigenlijk is het ongelofelijk wat in zo korte tijd - zeg van 600 tot 350 v.Chr.; dus tussen Solon de wetgever in Athene en het wereldrijk dat Alexander de Grote stichtte - tot stand is gebracht.

De Griekse polis of stadsstaat - vandaar begrippen als politiek en politie - was een broeikas voor de uitvinding van de democratie: het zelfbestuur van vrije burgers.

Een bijzonder boek over het ontstaan van de democratie in het Athene van rond 500 v.Chr. is dat van Tom Holland: Perzisch

OVER HET LEZEN VAN WIJSGERIGE BOEKEN

"Het lezen van een wijsgerig boek vergt altijd wat extra inspanning, maar schenkt ook bijzondere voldoening. Het is soms nodig zinnen tweemaal of meer te lezen of een bladzijde nog eens te herlezen. Toch kunnen er ook dan nog gedeelten zijn, die onverststaanbaar lijken; men doet het beste dan maar door te lezen, want gaandeweg komt men er beter in en achteraf blijken aanvankelijk ondoorzichtige passages ineens begrijpelijker te wezen. Men leze een filosofisch boek rustig, in momenten als men zich voor zulk een lectuur echt kan installeren en zich de tijd kan gunnen."

Dr C.A. van Peursen, op blz. 257 in zijn boek 'Filosofische Oriëntatie' uitgeverij Kok Kampen, 1958.

De Griekse geest (het gevleugelde paard Pegasus) verslaat Perzië.

Vuur - *De eerste supermacht en de strijd om het Westen*. De dreiging van verovering door de Perzen maakte het noodzakelijk de macht (kratos) bij het volk (demos) te leggen. Een dergelijke radicale stap was nog nooit ergens ter wereld uitgeprobeerd, laat staan bedacht. De interne twisten, het gekuip en gekonkel van de eerste jaren en de uiteindelijke overwinning op de Perzen is fascinerende lectuur.

In veel landen in de wereld is democratie is nog steeds een kasplantje. Deze manier van omgaan met elkaar berust op een behoorlijk revolutionaire opvatting over het waarom van het bestaan, hoe je hoort te leven en waar de menselijke geest eigenlijk toe dient. Om zelf na te denken en niet om slaafs na te volgen natuurlijk. Voor democratie heb je vrijheid nodig - een lastig en kwetsbaar goed. Paradoxaal genoeg brengt vrijheid veel verplichtingen met zich mee. Je moet bijvoorbeeld bereid zijn om je neer te leggen bij besluiten die met meerderheid van stemmen zijn genomen.

Houden van Sofie - begerig zijn naar wijsheid - kan alleen gedijen in een vrije, democratische omgeving waar wetten gelden die door iedereen worden gerespecteerd. Een kort overzicht van de Grieks-Romeinse wortels van de westerse cultuur mag hier daarom niet ontbreken.

Geen Schepper in ons Griekse erfdeel

Het grote verschil tussen de Griekse wereld en de wereld van de bijbel is het ontbreken van een schepper. De Grieken geloofden in vele goden en eerden hen met tempels en festiviteiten, er is zelfs een oppergod, een soort voorzitter (Zeus / Jupiter). Maar geen schepper. Daarom wordt het Griekse wereldbeeld ook wel atheïstisch genoemd. Deze levenshouding heeft een aantal opmerkelijke consequenties. Minder eerbied voor een dominante, allesbepalende Hemelvader met bijbehorend dogmatisch geloof in één enkele god, één enkele waarheid, betekent meer eerbied voor de mens zelf; de waarde van het leven en de individuele bestemming van de ziel. En, alleen in een dergelijk vrijmoedige cultuur kon zowel de democratie als de filosofie - een eigen, onafhankelijke mening ontwikkelen over het leven - ontstaan.

De basis hiervoor is de typisch Griekse overtuiging dat niets uit niets kan ontstaan. Dit betekent dat de scheppingsgedachte ontkend wordt en dat de wereld gezien wordt als een eeuwige en onveranderlijke entiteit (Parmenides) als een universum in voortdurende staat van verandering (Heraklitus) of als een combinatie van deze beide theorieën (Empedocles). Zij waren de wegbereiders; alle latere filosofen bouwen op deze traditie voort.

De helden van de geest

Socrates, Plato en Aristoteles waren zelf weer de voorlopers van een hele serie wijsgeren die leerden wat de beste manier is om te leven. Ruwweg vanaf de stichting van de Akademie door Plato tot het moment waarop deze in 529 AD - dus na meer dan negen honderd jaar - door de Christelijke Keizer Justinianus werd gesloten stond de Griekse geest model voor een nieuwe, op persoonlijk geluk en voorspoed gerichte manier van denken en leven.

Maar, ook in het oude Griekenland en in Rome waren vrijdenkers hun leven niet altijd zeker. Socrates moest de gifbeker drinken omdat hij de jeugd bedierf door ze aan te zetten tot goddeloosheid. Een democratisch besluit, want meer dan de helft van de stemgerechtigde bevolking was hiervoor. Ze

Wadsworth Atheneum Museum of Art
Greek
Draped Warrior, 510-500 BC
Bronze, 5 15/16" high (without base)
Gift of J. Pierpont Morgan, Jr., 1917.815a

Spartaanse krijger
Bronzen beeldje,
rond 500 v.Chr.

Griekse zeden
(afbeelding op een wijnbeker,
plm 500 v.Chr.)

De vrijmoedige belevingswereld van de Grieken was een voedingsbodem voor vrijdenkers, maar heeft zeker na de preutse 19^e eeuw een beeld doen ontstaan van losse zeden en slempartijen.

Filosofie zou je kunnen opvatten als een verheven soort borrelpraat. De bekendste werken van Plato zijn namelijk beschrijvingen van Symposia, (symposion *συμπόσιον*, drinkgelag, van *sum* = samen en *nosis* = drinken), waarbij de aanwezigen om beurten wijsgerige stellingen verkondigden. Mooie blote jongens schonken de wijn. Ook deze homo-erotische kant van het Griekse leven is nog steeds een bron voor fantastische verhalen.

kregen er later spijt van; maar ook Plato en Aristoteles kregen na hem met vervolging te maken.

Opvallend is dat elke wijsgeer met een bepaalde visie komt op de ziel - en een systematiek bedenkt om emoties te beheersen. De cynici hadden daar weer een heel andere methode voor dan de epicuristen, de stoïcijnen en de sceptici.

Zonder volledig te willen zijn zullen we eens kijken wat hiervan nu nog te leren valt en ook, hoe dit past binnen de astrologische manier van kijken.

Socrates en Plato: het wezenlijk Goede is het belangrijkste van alle Ideeën

Plato werd in 428 v.Chr. in Athene geboren onder het teken van de Stier. Plato - de breedgeschouderde - was een bijnaam; hij heette eigenlijk Aristocles. Toen hij twintig jaar was ontmoette hij Socrates en bleef tot diens dood in 399 v.Chr. bij hem. Zijn belangrijkste werken bestaan uit het weergeven van de gesprekken die Socrates voerde met zijn volgelingen.

Plato stichtte de Akademie, genoemd naar een nabijgelegen bosje dat was gewijd aan de held Akademos. Niemand weet wat deze held nou eigenlijk voor belangrijks had gedaan om zijn naam tot in onze tijd vereeuwigd te krijgen. Zo zie je maar. Rond Plato verzamelde zich een illustere groep leerlingen, waaronder ook enkele vrouwen. De Akademie bleef tot 529 na Christus bestaan.

Socrates werd begin 469 v.Chr geboren en was dus een Steenbok. Hij was een luis in de pels die op 'socratische' wijze doorvroeg op het waarom en waartoe van de dingen; het is dus aannemelijk dat menig Athener een blokje omliep als ze hem in de verte zagen verschijnen. Om te verklaren waarom hij mensen helpt om tot inzicht te komen beroept hij zich op zijn moeder die vroedvrouw was en zijn beeldhouwende vader.

Socrates apologie

Socrates komt in de geschriften van Plato naar voren als een denker die zuiverheid nastreeft. Zijn aretè komt tot uiting in de apologie - rechtvaardiging - die Plato de dan 70-jarige Socrates zelf laat uitspreken voor zijn rechters, in afwachting van zijn terdoodveroordeling.

In deze apologie laat hij zich kennen als een mens van vlees en bloed. Zijn ouders zijn een beeldhouwer en een vroedvrouw; hij heeft een mopsneus en uitpuilende ogen; hij leeft in strenge armoede en verwaarloost zijn gezin. Zijn vrouw Xantippe heeft dus alle reden om zich te beklagen. Hij bezit een onvoorwaardelijke moed, is eenvoudig en gelijkmoedig, maar uiterst streng voor zichzelf. Hij is zijn vader land, dat hij slechts verlaat als hij er als soldaat voor moet vechten, uitzonderlijk trouw. Hij is op goed gezelschap gesteld en een stevige drinker. Hij heeft gevoel voor humor en is onvermoeibaar wanneer hij kan filosoferen en met anderen wijsgerige gesprekken kan voeren. Hij is rechtschapen tot aan de grens van het gevaarlijke en kent ook voor zichzelf geen pardon; alle statigheid wijst hij van de hand, elk eigen weten loochent hij. Hij is gewoon zichzelf.

De Socratische methode

De Socratische methode van onbevangen doorvragen schrikt iedereen op uit zelfgenoegzaamheid en zelfverzekerdheid. Zijn door Plato opgetekende dialogen zijn kritische ondervragingen, waarmee hij door alle schijnheilige pretenties heen prikt. Hij

Ontstaan van de Democratie in Athene

Het jaar 507 v.Chr. was uitzonderlijk, omdat de Atheners woedend in opstand kwamen voor de vrijheden die hen waren beloofd.

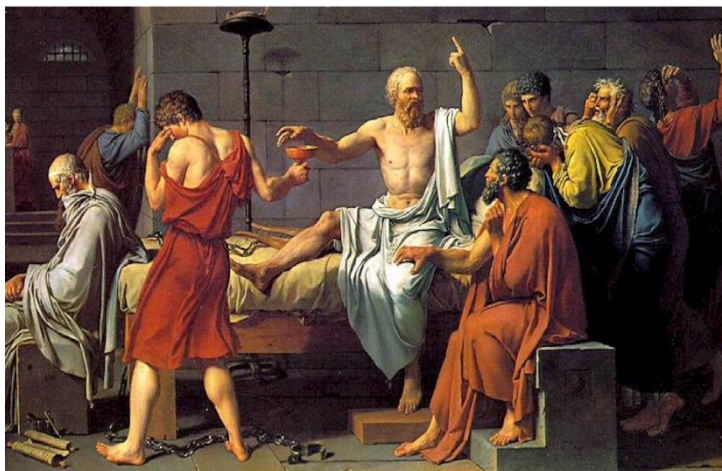
Ze bestormden de Acropolis, gooiden de Spartaanse overheerser buiten en lynchten de edellieden die met hem samenspannen. De hogere klassen moesten nu wel aanvaarden dat het hervormingsprogramma dat hen was beloofd onomkeerbaar was.

'Gelijkheid' *isonomia* was nu de leus, en elke Athener, hoe arm of laag opgeleid ook, had openbaar spreekrecht. Er ontstond een staat waarin een burger voor het eerst het gevoel kreeg dat hij zowel betrokken was als aan de touwtjes trok.

Niets in Athene, ja zelfs in heel Griekenland, zou ooit nog hetzelfde zijn.

Uit: Perzisch Vuur - *De eerste supermacht en de strijd om het Westen*, Tom Holland.

ondervraagt, al denkend, al toetsend, de individuele mens. Het gaat hem niet om kennis, maar om de eigen essentiële waarheid van het individu. Met zijn 'vroedvrouwenkunst' zoals hij het noemde, zet hij iedereen in zijn omgeving aan het denken - en maakt hij uiteraard veel vijanden. Als hij door zijn rechters tenslotte voor de keuze wordt gesteld tussen verbanning en de gifbeker, kiest hij vrijwillig voor de laatste.

De dood van Socrates

naar het beroemde verslag hiervan door Plato (die toen 25 jaar was) drinkt Socrates de gifbeker met 'hemlock' of dollekervel. Hij beschrijft rustig het effect ervan als eerst zijn benen en geleidelijk zijn hele lichaam ongevoelig wordt.

Hij sterft langzaam terwijl hij met zijn leerlingen praat over de dood en de onsterfelijkheid van de ziel.

Latere discussies gaan over de vraag, of hij door de Atheense bevolking werd vermoord, of dat hij, door de mogelijkheid om te vluchten af te wijzen, niet eigenlijk zelfmoord pleegde

Schilderij van Jacques Louis David uit 1787, nu in het Metropolitan Museum of Arts in New York.

Socrates heeft nooit een letter op papier gezet. De verzamelde werken van Plato vullen, in dundruk, zo'n 30 centimeter boekenkast. Ook bij hem is filosofie een weg waardoor de mens door redeneren verlichting bereikt: zelfverwerkelijking door inzicht. Plato is letterlijk een idealist; zijn leerling Aristoteles, die Alexander de Grote opleidde, wordt getypeerd als een realist.

Aristoteles zet een academie op waar niet alleen gepraat wordt, maar waar ook, geïnspireerd door filosofisch, dus zuiver denken, systematisch wetenschappelijk onderzoek wordt verricht.

Ook hij moet tenslotte, als hetzelfde lot hem bedreigt als Socrates ten deel viel, vluchten voor een aanklacht wegens goddeloosheid.

De Platonische liefde

Opmerkelijk is dat Socrates zijn diepste wijsheden toeschrijft aan een vrouw die hem onder andere heeft ingelicht over de onsterfelijkheid van de menselijke ziel en hoe belangrijk het is om tijdens je leven voor je eigen ziel te zorgen.

Tijdens een drinkgelag (een symposium) vertelt Socrates een verhaal dat hij hoorde van deze Diotima van Mantinea.

Volgens haar is Eros, de liefde, onze reactie op schoonheid. Zodra wij schoonheid ervaren willen we het hebben en er in de buurt zijn. Naarmate we onszelf meer omringen met schoonheid gaan als het ware de afspiegeling van de Idee schoonheid herkennen in alle dingen die mooi zijn. Eros kan zich richten op mensen maar ook op een hoger niveau: de schoonheid in het algemeen, de schoonheid van theorieën of de schoonheid van de geest. Eros richt zich dus op een steeds abstracter niveau en op een gegeven moment zul je de Idee van schoonheid zelf kunnen aanschouwen.

Diotima van Mantinea

'Zover in het leven te komen, m'n beste Socrates,' zei Diotima, 'is het belangrijkste wat een mens kan bereiken: de eigenlijke schoonheid te aanschouwen. Als je die ooit te zien krijgt, zul je hem onvergelijkkelijk veel mooier vinden dan de kostbaarste voorwerpen of de mooiste jonge mensen, van wie je nu, als je ze ziet, al zo overstuur raakt dat je bereid bent, jij en allerlei anderen, om wanneer jullie je geliefde zien en steeds bij jullie geliefde zijn, als dat op een of andere manier mogelijk was, niet meer te eten en niet meer te drinken maar alleen nog maar te kijken en bij hen te zijn.'

De zogenaamde Platonische liefde richt zich dus niet in de eerste plaats op de liefde voor de ander maar op de liefde zelf en het effect van liefde op de eigen ontwikkeling van de ziel. Je tilt je alledaagse beleving op een hoger plan.

De Aristotelianen: bewandel de gulden middenweg

Aristoteles werd in 384 v.Chr. geboren. Hij studeerde vanaf zijn 17^e aan de Akademie van Plato in Athene en zou daaraan 20 jaar verbonden blijven, eerst als leerling, later als leraar. Hij wordt de meest toegewijde en kritische leerling van Plato genoemd. Na een tijdje leraar van Alexander de Grote te zijn geweest stichtte hij in Athene zijn eigen school, het Lyceum, genoemd naar een tempeltje gewijd aan Apollo Lykeion (Apollo de 'wolfgod') dat er vlakbij stond. Hij is enorm belangrijk geweest voor de wetenschap, omdat hij alle bestaande verschijnselen wist onder te brengen in één groot systeem. Zijn opvattingen over de logica, de ethiek, de metafysica en de ziel, hebben grote invloed gehad.

Tot in onze tijd worden de categorieën die hij verzong gebruikt. Hij formuleerde 'de vier kardinale deugden':

Fortitudo: moed

Iustitia: rechtvaardigheid (maar ook in de zin van rechtschapenheid)

Temperantia: zelfbeheersing, gematigdheid

Prudentia: verstandigheid, wijsheid.

Ook van hem afkomstig is de opvatting over de 'ethische deugden', die 'de gulden middenweg' vormen tussen twee tegengestelde ondeugden. Bijvoorbeeld: moed is een ethische deugd tussen roekeloosheid en lafheid in. Mildheid geneest zowel gierigheid als verkwistendheid.

Als je gek bent op recepten, rijtjes, leefregels, ben je via allerlei zelfhulp boeken op het gebied van persoonlijke ontwikkeling een volgeling van Aristoteles.

De Cynici: bijtende honden

Kunikos betekent (bijtende) hond. De cynici kwamen namelijk bijeen op de hondenrenbaan in Athene. Zij meenden dat het Goede de individuele vrijheid was en om niet afhankelijk te zijn van de omgeving beperkten zij hun eerste levensbehoeften tot het onontbeerlijke minimum. Als je Cynicus wilt zijn is Diogenes die in een ton leefde je rolmodel.

Toen Alexander de Grote op bezoek kwam en vroeg wat hij voor hem kon doen, zei Diogenes: ga opzij, want je staat in mijn zon.' Tegenwoordig getuigt een cynische opmerking van een pijnlijk ongeloof in alles, zelfs in het goede of het schone.

Diogenes
levend in een ton

in plm 1860 geschilderd door Jean-Léon Gérôme (1824-1904), nu in het Walters Art Museum, Baltimore, USA

De Epicuristen: pluk de dag

Epicurus werd in 341 v.Chr. geboren onder het teken van de Waterman. Hij stierf in 270 v.Chr. In zijn tuin in Athene onderwees hij een aantal fundamentele leefregels. Het doel van het leven is wijsheid, een toestand van genot die niet zozeer bestaat in zinnelijke lust dan wel in de afwezigheid van alle onaangename gevoelens. Deze wijsheid kan alleen verkregen worden door de deugd die weet maat te houden bij alle genoegens. De geesteshouding die daar bij past is de 'ataraxia' - de gelijkmoedigheid. Het overdragen van vriendschap van mens tot mens - ook ten opzichte van slaven - als een 'besmetting' is de kern van zijn leer. Dit maakt hem tot een voorloper van Franciscus van Assisi.

De houding van gelijkwaardigheid en vriendschap riep veel weerstand op. Omdat hij ook vrouwen toeliet werden 'die van de Tuin' al gauw tot verdorven, verwijfde wellustelingen bestempeld, waar men 'loom, verfijnd genot proefde' - of zich te buiten ging aan allerlei uitpattingen. Epicurus kreeg veel aanhang, overal werden tuinen ingericht, maar zijn volgelingen werd ook zwart gemaakt, verketterd en zelfs meermalen vervolgd. Ook nu nog betekent Epicurist niet alleen 'verfijnd levensgenieter' maar toch vooral een smulpaap.

In onze hedonistische cultuur klinkt het epicurisme ons aantrekkelijk in de oren: zonder je zondig te voelen lekker je gang gaan. De ataraxia en de vriendschap, ook te vertalen met 'hartelijkheid'; het pure hart van mens tot mens, is niet iets om er even bij te doen. Het duidt op discipline om een meditatieve levenshouding eigen te maken: leven in het nu vanuit je hart. Het 'pluk de dag' is een uitspraak van de Romeinse dichter Horatius (65 v.Chr.) die een volgeling was. Het volledige citaat luidt: *carpe diem - quam minimum credula postero* - geniet van elke dag en reken zo min mogelijk op morgen.

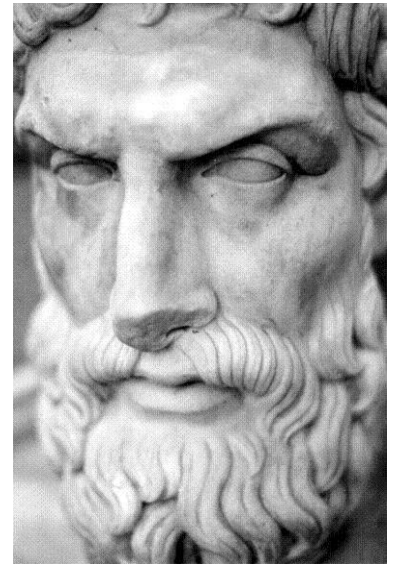
De Stoïcijnen: wijsheid is zonder morren je plicht doen

De Stoa, een zuilengalerij waar de filosoof Zeno (332 v.Chr.) les gaf, gaf zijn naam aan deze veelgeprezen levenshouding. Stoïcijnen zijn de grote tegenhangers van de Epicuristen. Eigenlijk hadden ze hetzelfde doel; het verwerven van wijsheid door matiging; maar voor de Epicuristen was de weg daar naartoe geplaveid met genot en voor de stoïcijnen met plicht. Er is bovendien een groot verschil met de vroege of oude stoïcijnen en de 'nieuwe stoa', waartoe o.a. beroemde namen als Seneca en de Romeinse Keizer-filosoof Marcus Aurelius behoorden.

Het belangrijke, zegt Zeno, is in elke situatie je onverstoobarbaarheid (apatheia) te bewaren; ofwel de ongevoeligheid voor emoties. 'De emotie verwijdert ons van de rede en is in strijd met de aard van de ziel.' Tussen genot en pijn is geen verschil, het enige dat telt is de deugd. Er zijn goede en slechte waarheden: intelligentie, matigheid, rechtvaardigheid, moed - en hoogmoed, losbandigheid, onrechtvaardigheid en lafheid. Onbelangrijk zijn leven en dood, beroemdheid en onbekendheid, pijn en genot, rijkdom en armoede, gezondheid en ziekte.

De Stoïcijnen zijn fatalistisch (fatum = lot). Volgens hen moeten we ons met volledige instemming schikken in het noodlot. Ze stellen ook, dat we geen angsten en emoties meer zullen hebben, als we onze ziel volledig rationeel gemaakt hebben. Volgens de Stoa zijn onze emoties en angsten (pathê = passies) verkeerde oordelen van de rede; we schatten de zaken verkeerd in. De 'telos' (doel) van het leven is dan ook de 'apatheia'; de onthechting; het vrij zijn van hartstochten. Tegenwoordig verstaan we onder apathie lusteloosheid en dat is natuurlijk heel wat anders.

Tussen de ataraxia (geen onrust en schrik) van Epicurus en de 'apatheia' (geen emotie, lijden, pathos) van Zeno is in wezen geen verschil. In later tijden ging het daarom meer over een strijd tussen twee sektes. Stoïcijnen zijn plichtsgetrouwe mensen die zichzelf veel ontzeggen, wat vooral bij de Romeinen tot de verbeelding sprak. Zoals dat zo vaak gaat: ze profileerden zich door een concurrerende denkrichting zwart te

EPICURUS en het genot

Geen filosoof is zo verkeerd begrepen als hij. Iedereen denkt dat hij bandeloze uitpattingen voorstond - hij stelt immers, dat persoonlijk genot het hoogste goed is.

Maar, dan hoor je hem zeggen: 'het is onverstandig om veel te eten, wat direct genot oplevert, als je er maagpijn van krijgt. Geniet dus met mate, daar heb je op de lange termijn het meeste genot van.'

Van hem is bekend, dat hij een uiterst sober leven leidde. Hij was tevreden met brood en water en in een brief schreef hij eens: 'stuur me wat kaas, zodat ik, als ik dat wil, een feestmaal kan houden.'

maken - de Epicuristen natuurlijk - die 'pluk de dag' tot motto hadden en dus nooit zo zuiver op de graad konden zijn als zij ...

De Sceptici: er is niets de moeite waard om je druk over te maken

Een school gesticht door Pyrrho, die deelnam aan de veldtocht van Alexander de Grote (335 v.Chr.) in het verre oosten. Daar kwam hij in contact met vele oosterse denkbeelden; met sjamanen, yogi's, goeroes en monniken. Helemaal nieuw voor de Griekse wereld was dit niet; een verwijzing naar gymnosofisten ('blote filosofen'; yogi's dus) kom je al bij Plato tegen.

Hij ried aan drie 'zuilen' in acht te nemen waarop alle handel en wandel zou moeten rusten: het opschorten van het oordeel (de epoché), het vermogen om geen gevoelens te tonen (de afasie) en de van Epicurus geleende onverstoobarheid (de ataraxia); het ontbreken van de angst. De epoché komt voort uit het inzicht, dat de mens nooit zeker kan zijn over zijn kennis van de wereld, en dat daarom geen enkele filosofie kan claimen de waarheid in pacht te hebben.

III FILOSOFIE IS: BEHEERS JE TEMPERAMENT

Het romantische en het klassieke temperament

Mannelijk en vrouwelijk

Levenswijsheid: Jupiter en Saturnus in de horoscoop

Waarheid versus oprechtheid

Gevallen engelen

Van zelfkennis naar zelfbeheersing

Het niet zo moeilijk om je eigen kennissenkring te verdelen in Epicuristen en Stoïcijnen, in Cynici en Sceptici. De verschillende filosofische scholen zijn gebaseerd op diverse, herkenbare temperamenten die tot levenshouding verheven werden.

Tussen de eerste en de tweede eeuw voor Christus begonnen de scherpe randjes van de verschillende stromingen wat af te slijpen. In de Grieks-Romeinse wereld zie je een manier van denken opkomen die uit elke leer haalt wat hem aanstond. De beroemde staatsman en schrijver Cicero was er zo-een. Dit eclecticisme kent ook tegenwoordig weer aanhangers. De verschillende denkrichtingen werden later geleidelijk ingelijfd bij de kerk. De fascinatie met zelfbeheersing en leefregels kom je sindsdien in alle kloosterorden tegen.

Je gevoelens onder controle hebben en je gezicht in de plooi houden is overal op aarde een gewaardeerde levenshouding. In veel landen, China en Japan bijvoorbeeld, wordt dit ingegeven door de angst voor gezichtsverlies. Maar, ook in de manier waarop krijgshaftige natuervolken zoals de Indianen beschreven worden herken je een dergelijke zelfbeheerste houding. Een goede Indiaan kent maar één woord: ugh!

Je kunt zijn gezicht niet lezen.

Verwant hieraan is de alom bewonderde Spartaanse opvoeding die een geharde, onbewogen en gedisciplineerde bevolking kweekte. Ze spraken zelden en als ze wat zeiden gebruikten ze zo weinig mogelijk woorden. Iemand die zo stug en onbewogen is noemen we nog steeds laconiek; naar Laconië, de landstreek waarin Sparta ligt.

Marcus Aurelius
(British Museum, London)

OVERPEINZINGEN VAN MARCUS AURELIUS

Marcus Aurelius Antonius (geboren op 26 april 121 AD; hij was dus een Stier met Maan in het ernstige teken Steenbok) schreef zijn *'Ta eis heauton'* (vertaald als Meditaties of Overpeinzingen) tijdens zijn jarenlange veldtochten overal in Europa. Het staat vol prachtige uitspraken die je als aforismen nog steeds overal tegenkomt.

Voorbeelden van Overpeinzingen:

"Nergens kan een mens een kalmer of vrediger verblijfplaats vinden dan in zijn eigen ziel."

"Het is het lot van een vorst om goed te doen, maar een slechte naam te krijgen"

Temperament en beheersing

Temperament en beheersing - als mens verkeer je vaak in tweestrijd. Wie vecht er dan eigenlijk tegen wie? Het is duidelijk dat we uit veel verschillende delen bestaan. In ons huist een narcist die moet leren liefhebben, een cynicus die moet leren geloven, een epicurist die moet leren genieten en een stoïcijner die geen last meer wil hebben van hinderlijke emoties. Net doen of niets je raakt is, zeker in de publieke ruimte, een geliefd spel van gepantserde politici. Brutale journalisten verdienen hun brood met pogingen om deze pose onderuit te halen, ten overstaan van een meesmuilend publiek.

Het romantische en het klassieke temperament

Het onderscheid tussen Romantici en Classici dat teruggaat tot de grijze oudheid kan helpen om te begrijpen waarom de verschillende filosofische scholen elkaar in de haren vliegen. Ze begrijpen gewoon niks van elkaar. Dit onderscheid komt overeen met de verdeling in linker en rechter breinhelft functies en bijvoorbeeld met de kundige, handige rechter kant en de onhandige maar gevoelsmatige linker kant van je lijf.

Het Romantische temperament - Jupiter

streeft omhoog, is verbeeldingrijk, creatief, intuïtief. Gevoelens en visie staan voorop. Enthousiasme en geïnspireerd raken is het doel. De Romantische wereld is die van de kunst, literatuur, muziek, theater. Maar ook van de alfa wetenschappen als psychologie, sociologie, filosofie en geschiedenis. Een visie, een gevoel van interesse en enthousiasme domineert. Zou dit Jupiter kunnen zijn? Omdat er op een vrije manier met lastige feiten wordt omgesprongen ziet deze wereld er voor de Classici frivol, wollig en oppervlakkig uit. Ze worden er kritisch en sceptisch van. Hier ontbreekt toch duidelijk structuur, methode, bewijs!

Het Klassieke temperament - Saturnus

streeft ernaar om de benen op de grond te houden, naar ordening en classificatie, het logisch beredeneren en begrijpen van de wereld. De onderliggende vorm van de dingen en het daarin onderscheiden van wetten en regels staat voorop. Het doel is om orde te scheppen in de chaos; willen weten hoe iets werkt en handigheid in het controleren van de materiële werkelijkheid. Technologie is vrijwel uitsluitend klassiek. De Klassieke wereld is die van de feiten en de statistieken, schema's en nauwkeurig, stap voor stap onderzoek. De bèta wetenschappen als natuurkunde en geneeskunde maar ook recht en bestuurskunde horen hierbij. Zou dit Saturnus kunnen zijn? Voor de Romantici ziet deze wereld er stoffig, ongeïnspireerd, saai en complex uit. Ze worden er ongeduldig van. Hier ontbreekt toch duidelijk een visie, een bedoeling, groots gebaar?

Mannelijk en vrouwelijk

Het is duidelijk: Plato was een romanticus net als Epicurus en in onze tijd Carl Jung. Aristoteles is een classicus, net als de stoïcijnen en een filosoof als Kant. De Griekse geest is als geheel meer romantisch; de Romeinse klassiek.

Gewoonlijk wordt het Romantische temperament geassocieerd met vrouwelijk; het Klassieke met mannelijk. Dit onderscheid is gelukkig aan het vervagen, maar in de Klassieke wereld kom je nog steeds weinig vrouwen tegen. En het is waar, kleine en grote jongens zijn eerder gefascineerd door machines - auto's,

MARCUS AURELIUS

Opmerkelijk is zijn bescheidenheid en openheid.

Zijn boek begint met een opsomming van wat hij geleerd heeft van zijn ouders, verwanten en leraren. Hij benoemt als eerste de moraal en de beheersing van zijn grootvader en de mannelijkheid van zijn vader en dan als 3^e:

3. Van mijn moeder, vroomheid en weldadigheid, en onthouding, niet alleen van slechte daden maar zelfs van slechte gedachten, en verder, eenvoud in mijn manier van leven, ver verwijderd van de gewoonten van de rijken.

Andere voorbeelden:

6. Van mijn regent ('mannelijke gouvernante') leerde ik uithoudingsvermogen bij het werk, en met weinig tevreden te zijn, en met mijn eigen handen te werken, en me niet met anderen te bemoeien, en niet naar roddels te luisteren.

11. van Fronto (een redenaar en Stoïcijns filosoof) leerde ik om te observeren wat afgunst, dubbelhartigheid en hypocrisie doen in een heerser, en dat in het algemeen degenen, die Patriciërs genoemd worden nogal tekort schieten in vaderlijke liefde. (Patriciër komt van Pater, 'Vader', 'Ouderen')

Zijn boek staat op internet in Engelse vertaling:
<http://classics.mit.edu/Antonin/us/meditations.html>

vliegtuigen, motoren, computers, techniek - en willen weten wat zich onder de motorkap afspeelt. De wereld van de draadjes, het ijzervijlsel, de bouten, het smeervet, de prestaties.

De Romantische kant ervan - de styling, de vorm, de kleur - is voor een technicus maar bijzaak. Toch zie je, dat deze beide temperamenten samen hangen en elkaar nodig hebben. En ook, dat de uiteindelijke waarheid in onze tijd afhangt van de Klassieke benadering: alleen wat je kunt meten en wegen is waar. Het Klassieke temperament is in de westerse cultuur dominant en polariseert sterk met het Romantische in bijvoorbeeld de New Age.

De gebieden waar de Klassieke en de Romantische benadering elkaar in de weg zitten zijn gemakkelijk aan te wijzen. Kunst en wetenschap blijven bij elkaar uit de buurt; ook als het om geloof, ethiek en religie gaat haalt de wetenschapper zijn schouders op; dat is zijn terrein niet. Zo gezien is de bonte verzameling aan uitingsvormen die we New Age noemen natuurlijk Romantisch Tegengas voor een te ver doorgeslagen Klassiek wereldbeeld.

Levenswijsheid: Jupiter en Saturnus in de horoscoop

Ik heb Jupiter en Saturnus vaak beschreven als 'vormgevers van het leven'. Ze bepalen je levenshouding en kneden je carrière in typische beroepen. In de horoscoop is het gebruikelijk om hierover aan de hand van het teken en het huis waarin ze staan uitspraken te doen. Ben je een optimist of een pessimist?

Saturnus:

hoe brengen we discipline, zelfbeperking en plicht in ons leven? Gewoonlijk worden we door schade en schande wijs. Saturnus in de horoscoop laat zien waar onze levenslessen op dit punt liggen. Leren omgaan met pijn, beperking en tegenslag doen de meeste mensen tegen heug en meug. Discipline en zelfbeheersing komt ons niet aanwaaien. Saturnus is de planeet van de homeopathie - kleine stapjes, kleine doseringen, het juiste middel. Teveel Saturnus is verlamme faalangst, angst voor straf, schuldgevoel, rigide diëten, benepen regeltjes voor alles.

Jupiter

in onze horoscoop laat zien wat ons enthousiast maakt, waar en waarmee we jong kunnen blijven, avontuur en romantiek in ons leven toe kunt laten - hoe we geneigd zijn om te gaan met kansen en mogelijkheden. Hij wordt ook wel de god van geluk en ontplooiing genoemd. Hij vertegenwoordigt onze behoefte om te groeien en onze horizon te verruimen; ons leven zin te geven.

Jupiter is opgroeien - Saturnus is neergroeien, aardser worden, verantwoordelijkheid dragen. Saturnus symboliseert de ernst en de ouderdom. Daarmee komt ook moeite en zwaarte je leven in - en de noodzaak om te leren gaan met pijn, teleurstelling en spijt. De kunst is natuurlijk om tegelijkertijd het contact met Jupiter niet te verliezen en open te blijven staan voor je Jovialiteit - je enthousiasme en optimisme.

In je horoscoop kun je zien welke van de twee het sterkste is. Tot de wereld van Jupiter horen de tekens Boogschutter en Vissen en de huizen 9 en 12. Saturnaal zijn de Waterman en de Steenbok, het 10^e en het 11^e huis. Zie de pagina's over

WAARHEID en de kennis van het hart

Filosofie geeft vaak de indruk (of gaat uit van de veronderstelling), dat er een objectieve, eenduidige Waarheid bestaat die je kunt kennen als je maar verstandig genoeg bent.

Dit geloof is moordend voor onze capaciteit om ons eigen hart te kennen.

Wantrouwen naar intuïtieve kennis, de kennis van ons eigen hart, wordt bovendien gevoed door het beeld dat de Waarheid verborgen is; en dat er veel knappere koppen dan jij nodig zijn om hem te vinden.

astrologie op mijn website. Bij de desbetreffende tekens vind je een beschrijving van de verschillen en overeenkomsten. In de dagelijkse werkelijkheid kom je ze natuurlijk voortdurend tegen in de klassieke en romantische mensen om ons heen. Heel wat conflicten zijn gemakkelijk te herleiden tot deze tegenstelling. Puur Jupiter is links, romantisch, geïnspireerd, verbeeldingrijk, intuïtief. Saturnus is rechts, klassiek, feitelijk, mathematisch, logisch. Een romantisch Jupiter mens vindt haar tegenpool al gauw saai; bovendien doen ze moeilijk over lastige feiten. Een klassiek denkend Saturnaal mens wordt in het bijzijn van een bevlogen romanticus al gauw sceptisch. Onbegrip is het resultaat - hoewel het de bedoeling is, dat ze elkaar aanvullen.

Waarheid versus oprechtheid

Filosofie wordt dikwijls gepresenteerd als een objectieve manier van waarheidsvinding. Er wordt van uit gegaan, dat er een objectieve, eenduidige Waarheid bestaat die je kunt kennen als je maar verstandig genoeg bent. Dit geloof is moordend voor onze capaciteit om ons eigen hart te kennen. Wantrouwen naar intuïtieve kennis, de kennis van ons eigen hart, wordt bovendien gevoed door het beeld dat de Waarheid verborgen is; en dat er knappere koppen dan jij nodig zijn om hem te vinden. De creativiteit van de mens ligt in het manipuleren van de werkelijkheid; in het creëren van illusies, in het toveren met woorden, beelden. Bovendien - de natuur hoeft helemaal niet ontraadseld te worden. Met een open hart is het wonder van leven altijd openbaar.

Ieder mens kan een verstandige stem in zichzelf ontwikkelen om bij zichzelf te rade te kunnen gaan. Daarbij is oprechtheid de enige koers die we kunnen varen. Oprechtheid wil zeggen: onze eigen waarheid niet verhullen. Oprechtheid is een kwaliteit die hoort bij het hart. Rechtvaardigheid, gerechtigheid en waarheid zijn dan ook eerder verbonden met hartenergie dan met een waarheid buiten onszelf.

Gedenk de uitspraak van de Soefi Meester Junaid:

*niemand bereikt de rangen der Waarheid,
alvorens duizend oprechte mensen getuigen dat hij een
afvallige is.*

(Abu'l Quasim el-Junaid van Bagdad; gestorven in 910)

Vrijwel iedereen op het pad naar zelfinzicht zal het er mee eens zijn, dat er een Waarheid in onszelf is, die niet afhankelijk is van wat anderen vinden. Junaid beweert dat we die Waarheid pas bereiken als we tegen de stroom van de gevestigde mening ingaan. Dat klinkt zwaar overtrokken, maar als we de invloed nagaat die je sociale omgeving heeft komen we toch vrij dicht bij hem in de buurt. Afwijken, op willen vallen - of aanpassen, erbij willen horen zijn hierin twee tegengestelde krachten die in de sociale werkelijkheid intenties eerder verhullen dan tot inzicht leiden.

Gevallen engelen

Het oude idee dat wij als mens gevallen engelen zijn die zich hier op aarde moeten handhaven in een met heftige dierlijke instincten begiftigd lichaam spreekt veel mensen aan. Vrijwel alle esoterische tradities prefereren de klaarheid van de geest boven de passie van het lichaam; de katharsis boven het orgasme. De training is er op gericht via beheersing - liggen op een spijkerbed; uren bidden in het holst van de nacht - de geest te bevrijden. We kunnen door zelfkastijding, soms tot bloedens

DE SOEFI TRADITIE

Soefisme, de naam die over het algemeen aan Islamitische mystiek gegeven wordt, ontstond in de 8e eeuw als antwoord op de verwereldlijking van de Islamitische leiders en hun uitbundige levensstijl, compleet met harem (harem betekent onrein), die zo in scherp contrast stond met het relatief simpele leven van de Profeet Mohammed.

Soefi's leefden in eenvoudige onderkomens nabij een moskee of als handwerksman met een kleine groep leerlingen. Het is duidelijk dat de beweging sterk is beïnvloed door ideeën en praktijken uit het Boeddhisme, het Hindoeïsme en de leefwijze van Christelijke heremieten en monniken.

In al deze religieuze bewegingen is steeds hetzelfde streven zichtbaar: door discipline, concentratie, gebed en meditatie zou het ego overstegen kunnen worden. Door liefdevolle toewijding aan god was het mogelijk om verlichting te bereiken, waarin het menselijke zelf verdwijnt in de heilige vereniging met god.

Het is niet moeilijk om in Plato en anderen, die spreken van de onsterfelijke ziel die ernaar streeft een hogere, zuivere waarheid te aanschouwen, belangrijke voorlopers te zien van deze mystieke stromingen.

toe, het vlees onderwerpen, via discipline emoties te beteugelen, via meditatie voortijdig de hemel ingaan. Een enkele traditie wijdt een plaats in voor de vreugde van in een lichaam zijn en de wijding van genot, zoals Tantra. In deze spirituele traditie wordt de seksuele spanning tussen man en vrouw gebruikt om tot verlichting te geraken - en ook hier zie je dus de verborgen agenda van onthouding, van macht verwerven, van heilig worden.

Een genotvolle Stoïcijn?

Zou het niet ook andersom kunnen zijn? Dat we daarboven stonden te dringen om weer mee te mogen doen? Weer een zonsopgang beleven; een zachte, zoekende hand te voelen op je vel, de wind te laten spelen met je haar, dorst te hebben en dan koel water te drinken, zomaar uit de kraan - al die miljarden dagelijkse genietingen van zintuigen hebben en op aarde zijn?

Je bent zelf drager van de mythische oergrond

De grond van het bestaan (omvattende elke reden die je als mens kunt bedenken waarom je hier op aarde bent), is altijd een verhaal waarin haat en liefde een rol spelen. Een mythologische verhaal dus; een verhaal dat vorm geeft aan het bestaan. Ben je een bouwer of een breker, een rebel of een binder?

Wat ook je lot ook is; in vreugde, in verdriet - het is mogelijk om het bestaan op aarde te vieren, pijn te helen, verdriet en verlangen milder te maken. Een plekje op de vensterbank, een relikwieënkastje; een mooie steen in je zak helpt herinneren. Brand een kaarsje of lampje voor je genius; je meest wezenlijke zelf; zoek iets blauws dat herinnert aan je afkomst uit de hemel; en leg iets aards, een tak, een bloem, een steen neer om moeder aarde te heiligen.

Jan de Graaf

Indische wilde gans
Anser Indicus,
symbool van de hoge vlucht
die het bewustzijn kan nemen.
Ze zijn waargenomen op
meer dan 10 kilometer hoogte.

SJAMANISME contact met andere bewustzijnslagen

Joseph Campbell, bekend van zijn boeken over mythologie, zegt in zijn boek *'De vlucht van de wilde gans'* dat de notie van 'ontstijgen' (het aardse gedoe van het lichaam) en in hoger sferen verblijven zeker 15.000 jaar oud is - en waarschijnlijk nog veel ouder.

In samenlevingen waarin Sjamanisme gewoon was, zoals in de oude steentijd, bij vrijwel alle natuurlvolken en bijvoorbeeld tot recent in Siberië, was het de taak van de Sjamaan om uit te treden en in de geestenwereld de balans te herstellen, heling te verrichten en informatie te verzamelen.

Dit uittreden van de Sjamaan wordt vaak vergeleken met de vlucht van de wilde gans.

In de Oekraïne zijn beeldjes uit de oude steentijd gevonden, gesneden uit Mammoetivoor, met een duidelijk magische functie. Ze beelden trekvogels uit.

Tot in onze tijd worden yogi's die een bepaalde staat van bewustzijn hebben bereikt in India Paramahansa ('voortreffelijke wilde gans') genoemd, zoals de bekende Paramahansa Mahesh Yogi en Ramakrishna Paramahansa.

Belangrijk in dit verband is het feit, dat de wilde gans geprezen wordt om zijn moed en uithoudingsvermogen, aangezien hij twee maal per jaar in ijzige en ijle hogere sferen verblijft tijdens zijn 3000 kilometer lange tocht over de Himalaya. Hij vliegt hoger dan welke vogel ook.

Vanwege taalkundige conventies wordt gesproken van de wilde gans als 'hij', terwijl het aantal mannetjes en vrouwtjes wat deze uitzonderlijke prestatie levert gelijk is.

Verwilderde exemplaren komen ook in Nederland voor; er zijn ca 300 broedparen geteld.

© 2003 / 2011 Jan de Graaf / uitgeverij Inspiratie – www.inspiratiesite.nl

Deze tekst werd eerder uitgegeven als een Reader van de 3-jarige Opleiding Intuïtieve Astrologie & Procesbegeleiding.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

in astrologisch perspectief

**'er zullen tekenen zijn in Zon, Maan en Sterren'
(Openbaring van Johannes)**

APOCALYPS NOW

Naarmate 2012 nadert zijn er steeds meer mensen die voortekenen menen te zien van een grote transformatie die ons te wachten staat. Wat is daarvan serieus te nemen?

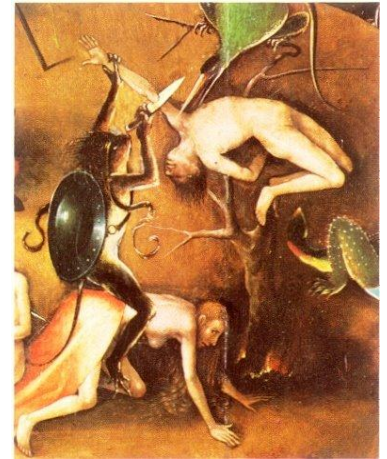
Doemdenken is van alle tijden. Elk jaar staat er wel ergens een profeet op, die het einde der tijden voorspelt. De meeste religies kennen een Eindafrekening, een laatste Oordeel, een laatste Dag. Zo'n Apocalyps ('uiteindelijke openbaring') is in de New Age, niet een ondergang maar een ommekeer. Tijdens de overgang van het Vissentijdperk naar dat van de Waterman zal een soort hemel op aarde worden gevestigd.

Dergelijke voorspellingen gaan meestal vergezeld van de verwijzing naar een astronomisch feit, een samenstand van planeten, een komeet, soms ondersteund door ingewikkelde berekeningen. 'Galactische uitlijning' bijvoorbeeld die in 2012 gepaard zal gaan met 'het openen van een poort naar hoger bewustzijn'. Vermoedelijk zullen er ook wel weer mensen op een berg gaan staan om de zondvloed te overleven - of zich maandenlang in een donkere grot terugtrekken om zich tegen kosmische straling te beschermen, zoals een aantal jaren geleden in Rusland gebeurde.

Toch is er wel degelijk wat aan de hand

In een reeks artikelen die ik daarover geschreven heb ga ik in op de tijdgeest in astrologisch perspectief. De bedoeling is om zowel onszelf en onze persoonlijke en spirituele ontwikkeling beter te begrijpen, als de ontwikkeling van het collectief, de mensheid, waarin we zijn ingebed. De volgende artikelen werden eerder gepubliceerd of als lesmateriaal verspreid. Je kunt ze vinden, lezen en downloaden op

www.inspiratiesite.nl/achtergrond.html

DE APOCALYPS
(HET LAATSTE OORDEEL)
(ca 1482, detail) door Jeroen Bosch
geschilderd tijdens de Uranus-Neptunus
conjunctie in die jaren)

Inhoud

ASTROLOGIE voor de 21e eeuw

frisse, originele en inspirerende informatie over astrologie en persoonlijke ontwikkeling. Een serie artikelen die je kunt downloaden van internet.

COACHING en chakra psychologie

Persoonlijke ontwikkeling gebaseerd op de zeven bewustzijnslagen en de dynamiek van het evenwicht.

PRAKTIJK Jan de Graaf

Reading, coaching, astrologische consulten, workshops en cursussen

BOEKEN

Verkrijgbare titels van de uitgeverij inspiratie en manier van bestellen.

jan de graaf uitgeverij *inspiratie*

boeken op het gebied van astrologie en persoonlijke ontwikkeling door Jan de Graaf
KvK 29033590 - Btw nr 569 37 957 B 01 - Bank 54 25 580 - Zuwe 32 - 2411 ZK Bodegraven
www.inspiratiesite.nl - email: jang@inspiratiesite.nl - tel 0172 - 645950

ASTROLOGIE VOOR DE 21E EEUW

WELKOM OP DE INSPIRATIESITE

De inspiratie website geeft toegang tot frisse, originele en inspirerende informatie over astrologie en persoonlijke ontwikkeling. Informatie die bruikbaar is voor jezelf, je eigen horoscoop en je eigen leven. Je krijgt inzicht in de kosmische achtergrond van belangrijke gebeurtenissen en prominente personen.

Ook over coaching en chakra psychologie vind je hier uitgebreide informatie.

HET AQUARIUS TIJDPERK EN DE HOOP OP 2012

Over de Eindtijd, de Maya kalender, voorspellingen voor het jaar 2012, Astrale inspiratie en beïnvloeding en de hoop op een grote bewustzijnsverandering. De conjunctie van de 'mysterieplaneten' Uranus en Pluto heeft in de jaren zestig gezorgd voor een spurt in bewustzijn. Hier begon de tijd van Flower Power, anti-autoritaire opvoeding en 'Mei68'. Alle thema's van toen komen terug nu ze van 2008 - 2015 opnieuw een aspect maken.

[Lees meer](#)

APOCALYPS NOW

De Renaissance (wedergeboorte) was een 'kanteltijd', een revolutie in bewustzijn. We zien een opmerkelijke parallel met de planeetstanden van nu en de voorspellingen over de Eindtijd met Kerstmis 2012. Het was de eeuw van Nostradamus, Calvin en Luther, van de Turk als Antichrist, van crisis en angst voor de toekomst - maar ook van grote ontdekkingsreizen en de opbloei van kunst en cultuur. Er was voorspeld, dat in 1484 een 'Kleine Profeet', een nieuwe Messias, het levenslicht zou zien; dat was rond de geboorte van kerkhervormer Maarten Luther. Zijn horoscoop werd zelfs vervalst om hem als heilsbrenger te kunnen propageren. Welke openbaring staat ons in 2012 te wachten?

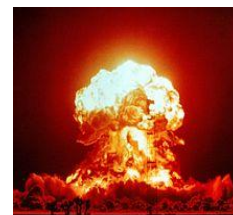
[Lees meer](#)

MILLENNIUM: MUNDANE ASTROLOGIE

Saturnus en de Mysterieplaneten in actie in de wereld vanaf 1945: wonderen gebeuren elke dag. Een tijd van hippies, maar ook van angst voor de bom. Deze reis door de naoorlogse jaren - de ismes en idealen, de angsten en obsessies van de fifties tot en met heden - geeft een diepgaand inzicht in de werking van deze vormende krachten in onze eigen horoscoop. Met een uitstapje naar 'LEBENSREFORM': de door Neptunus en Pluto geïnspireerde vernieuwingsbeweging rond 1900: Jugendstil, Reform, Art Nouveau en Naaktcultuur: de wortels van de huidige New Age

[Lees meer](#)

REVOLUTIE IN BEWUSTZIJN

De Copernicaanse Omwenteling: hoe onze kijk op de hemel en op astrologie veranderde. We kwamen tot het besef, dat de hemel groter is dan de aarde, maar maakten we onszelf daarmee niet kleiner dan nodig? Hierin ondermeer een opmerkelijke verklaring van de Turkse schrijver en historicus Orhan Pamuk over de afwijzing van het lijnperspectief in de schilderkunst door de Islamitische wereld, zodat daar de ontwikkeling van nieuw perspectief stagneerde. Hij beschrijft de onrust die ontstaat onder de miniatuurschilders aan het hof van de Sultan, als ze voor het eerst westerse schilderijen zien die met lijnperspectief zijn geschilderd.

[Lees meer](#)

DE MYSTERIEPLANETEN

Uranus, Neptunus en Pluto, de spelmakers van het lot. Met o.a. informatie over het zonnestelsel als model van ons kosmische zelf en onze plek in het heelal. Wat doen ze in je horoscoop? Wat mag je de komende jaren van ze verwachten? Voor welke persoonlijke keuzes kom je te staan?

[Lees meer](#)

BASICS in astrologie:

wat is het en wat kun je ermee? Over het duiden van planeten, tekens, huizen en aspecten. Voorbeelden van transits; o.a in de horoscoop van Julian Assange, de oprichter van WikiLeaks.

[Lees meer](#)

WESTERS FENG SHUI

Jezelf in harmonie brengen met de kosmos. Waarom blijft STONEHENGE ook na 5000 jaar fascineren? Wat valt er eigenlijk te zien en te beleven? En hoe kun je die beleving meenemen naar huis?

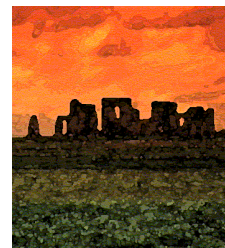
Deel I ORIËNTATIE IN DE KOSMOS

De spirituele dimensie van Zenith en MC.

Deel II YGGDRASIL - DE WERELDES

Bouw je eigen Stonehenge. Oefeningen om je verbonden voelen met Hemel en Aarde.

[Klik hier >>](#)

LIBER DE VITA

een baanbrekend werk uit de Renaissance over astrologie, magie en gezondheid door Marsilio Ficino. Het voorwoord dor Charles Boer geeft een goed beeld van de ontwikkelingen in die tijd en de betekenis van Ficino voor de psychologische astrologie

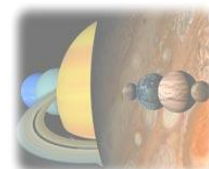
[Klik hier >>](#)

ONDER CONSTRUCTIE / PUBLICATIE IN 2011

DE ANTI- AUTORITAIRE ERFENIS:

Uranus en Pluto vormen tussen 2012 en 2015 zeven keer een vierkant. Deze knarsende en schurende planetaire energie brengt alle anarchistische thema's van de sixties weer tot leven: wat niet buigt zal barsten. Uranus speelt met de mythe van de vrijheid: van bevrijding tot fundamentele vrijheid. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor de reparatie van Saturnus: je eigen broek ophouden en je eigen weg gaan. In aanbouw

NEPTUNUS IN VISSEN

Wereldwijd kosmopolitisme. De uitdaging om gestalte te geven aan de nieuwe mens. Neptunus loopt vanaf april 2011 in het teken Vissen. In aanbouw.

HET BETERE KOFFIEDIK

Navigeren op de sterren : transits en persoonlijke ontwikkeling. In aanbouw.

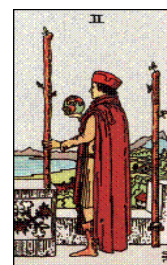
COACHING en chakra psychologie

kostenloze downloads:

HOVENIER IN EIGEN TUIN

Groei, volwassenwording en autonomie in de biologische, emotionele en spirituele ontwikkeling. Naast de lichamelijke volwassenheid (letterlijk: volgroeid zijn), kennen we de emotionele, mentale en spirituele volwassenheid. Tegelijkertijd is een deel van ons ook nog kind. Vanuit onze volwassenheid zijn we gewend om een beetje neer te kijken op dit kinderlijke, emotionele en onhandige stuk van onszelf.

[Lees meer >>](#)

FILOSOFIE & TEMPERAMENT

Ken Jezelf! Op zoek naar innerlijk licht. Van Socrates en Plato tot de Stoïcijnen. Als je de Griekse geschiedenis nagaat begrijp je wel waarom ze daar zowel de filosofie als de democratie moesten uitvinden: het was een driftig, wraakzuchtig volk, dat best wat hulp en aanmoediging kon gebruiken om zich te leren beheersen. Op de tempels in Delphi stonden aanmaningen om in alles maat te houden en niets te overdrijven, waaronder de bekende spreuk 'Ken Jezelf' (gnothi seauton). Op deze spreuk is onze cultuur nog steeds gebaseerd. [Lees meer >>](#)

VASALIS EN DE KRACHT VAN EEN STERK KARAKTER

Het gedicht 'Uittocht' en de horoscoop van M. Vasalis. De poëtische schokgolven van Vasalis zijn nog lang niet uitgewoed. De krachtige beeldentaal die uit haar verzen spreekt is fris gebleven. Over het gedicht 'Uittocht' in de bundel Vergezichten en gezichten (1954), wordt verschillend geoordeeld. Er is onder andere gesuggereerd dat dit gedicht over waarheid en leugen gaat; of over de bijbelse uittocht uit Egypte en dat 'blootsvoets' zou slaan op het doen van boete. De uittocht zou haar inspiratie betreffen, zodat ze hierna niets meer schrijven kon. Het gedicht is vooral uitzonderlijk vanuit het perspectief van persoonlijke groei. Je kunt het lezen als een radicale oproep om jezelf te vinden en van daaruit te leven. [Lees meer >>](#)

IK VIND MEZELF TE DIK

Overgewicht en astrale energie. In gesprek met Jolanda K. over eten, afvallen en 'het intuïtieve dieet'. Het kernwoord voor de maagchakra is *voldoening - Voldaan zijn*. Een onvoldaan gevoel op emotioneel niveau vertaald zich gemakkelijk naar een verstoord eetritme. Overeten is een patroon; evenals de tegenhanger hiervan: uit balans zijn door 'ondereten', te kieskeurig zijn, een slechte eetlust, moeite hebben met de opname en het verteren van voedsel.

[Lees meer >>](#)

NOG MEER ...

Op de Inspiratiesite vind je een aantal korte en langere artikelen over diverse onderwerpen, waaronder verschillen tussen Reiki en intuïtieve ontwikkeling; en

'**Pietje en zijn Vriendjes**' - mijn eerste boek, een curieus tijdsbeeld dat ik schreef op 8 jarige leeftijd ... met een verwijzing naar het chanson 'avec le temps' van Leo Ferre' - [lees meer >>](#)

CV Jan de Graaf: www.inspiratiesite.nl/achtergrond1.htm. Voor een uitgebreid curriculum en publicatielijst klik naar:

www.inspiratiesite.nl/CV%20en%20publicatielijst.pdf

INFORMATIE OVER ASTROLOGIE

op mijn website: <http://www.inspiratiesite.nl> informatie over

* de [Planeten](#) - een rondgang door de astronomie, de mythologie en de psychologie van de kosmos;

* je [Kernkwaliteiten](#) en je Sterrenbeeld

* de [Maan](#) in je horoscoop en de Maankalender

PRAKTIJK

Jan de Graaf en cursussen

JAN DE GRAAF is astroloog, lichaamsgericht therapeut, docent intuïtieve ontwikkeling en auteur van diverse boeken op het gebied van persoonlijke groei.

PRAKTIJK: astrologie en persoonlijke ontwikkeling

* JE GEBOORTEHOROSCOOP: een consult duurt plm 2 uur. Het gesprek wordt opgenomen en op cd gezet. € 135,-

* JAARHOROSCOOP: als vervolgesprek; hoe is het gegaan, waar sta je nu en wat zit er dit jaar voor je in het vat. € 110,-

* RELATIEHOROSCOOP: drie sessies met je partner om samen te kijken naar jullie relatie. Pakket € 375,-

* PAKKET HOROSCOOP EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING: je horoscoop plus een kennismaking met individuele begeleiding in twee vervolgsessies. Pakket € 245,-

* READING EN COACHING: beter functioneren van binnenuit
Een sessie Reading en Coaching kost € 80,-

AFSPRAKEN: MAIL jang@inspiratiesite.nl / tel 0172-645950

Cursussen en workshops

Kijk op de website van het Essence College waar ik les geef voor een overzicht van de mogelijkheden vwb intuïtieve ontwikkeling en de opleiding tot Healer, Reader en Reader-Coach.

www.essencecollege.nl

BOEKEN

op het gebied van astrologie
en persoonlijke ontwikkeling

BOEKEN EN PUBLICATIES

In de loop der jaren heb ik diverse boeken geschreven op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. Op de website vind je 'inkijkjes' van deze boeken om een indruk te geven van de inhoud.

BESTELLEN:

door overmaken op rekening. nr. 54 25 580 t.n.v. Uitgeverij Inspiratie te Bodegraven. **Verzendkosten:** bij bestellingen vanaf € 40,- betaalt u geen verzendkosten; daaronder een bijdrage van € 2,- per zending. Voor alleen de Maankalender cq het Rebirthing boekje is dit € 1,-. Verzendkosten naar België op aanvraag.

'Mythen van de Dierenriem' en 'Astro Cards' zijn in herdruk. APO - Astrologie en Persoonlijke ontwikkeling is uitverkocht. Verkrijgbaar zijn momenteel:

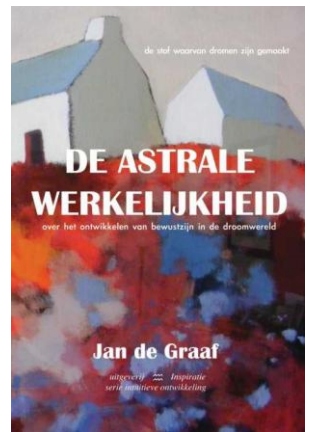
📖 **De Astrale Werkelijkheid** – *het ontwikkelen van bewustzijn in de droomwereld*. Astrale energie doorzien helpt om je zekerder te voelen, minder beïnvloedbaar te zijn en stelt je in staat om helderheid te verkrijgen waar eerder alles mistig leek. Je leert om misleiding en illusies te doorzien en met meer gemak je eigen groei te bevorderen. Zie de tekst hiernaast. ISBN 97- 90-71495-07-6 Paperback 192 pag. € 18,90

📖 **Rebirthing** - *verbonden ademen* informatieboekje over de Rebirthing Ademmethode. Je adem is in computertermen de *interface* tussen voelen en denken. Rebirthing is een ademhalingsmethode die je in contact brengt met je eigen levensenergie. Deze methode verlost je van belemmeringen en psychische spanningen, zodat je zowel fysiek als geestelijk vrijer kunt ademen. Zowel de ademtechniek wordt beschreven als het persoonlijke proces dat hierdoor in gang wordt gezet. De adembevrijding maakt bewust van grenzen en beperkingen zodat die kunnen worden opgeruimd. Ook het hyperventilatiesyndroom en vijf dominante bewustzijnsfactoren die belangrijk zijn voor geestelijke en emotionele groei worden beschreven, alsmede het toepassen van de affirmatie techniek.

Informatieboekje, 22 pagina's, met foto's, 5e herziene druk € 3,25

📖 **De Hemel heeft Voeten in de Aarde** - *astrologie als persoonlijk en spiritueel pad*. Astrologie gaat over onze oriëntatie in de ruimte; het leven op aarde en de goden van vuur, lucht, aarde en water die ons daarbij van oudsher terzijde kunnen staan. Tot ver voorbij de Renaissance waren hemel en aarde innig verbonden. Je kon de hemel 'lezen' om te weten hoe het hier beneden toging, maar ook andersom. De kwaliteiten van planeten en tekens waren overal op aarde zichtbaar. Alles wat mooi en zacht is en lekker ruikt toont de kwaliteiten van Venus; Mars openbaart zich in ijzer en ruzie en de kleur rood; wie in de greep van Saturnus was geraakt en dus ten prooi aan depressie of ziekte kon genezen door Venus in te zetten: een bloemetje naast je bed, druiven eten, lichte opbeurende lectuur en zo meer. Het bloemenstalletje in de hal van het ziekenhuis doet nog steeds goede zaken; maar we zijn tegenwoordig de sleutel kwijt om het verband te zien. Veel van onze gewoontes en tradities verwijzen naar een tijd, dat je de wereld astrologisch kon duiden. Voor de moderne astroloog is dat nog steeds zo. 'Planeten' zijn gewoon natuurkrachten die we in en om ons heen kunnen waarnemen en waardoor we onszelf en de mensen om ons heen beter kunnen begrijpen. ISBN 97- 90-71495-04-3 Paperback 224 pag. € 14,50

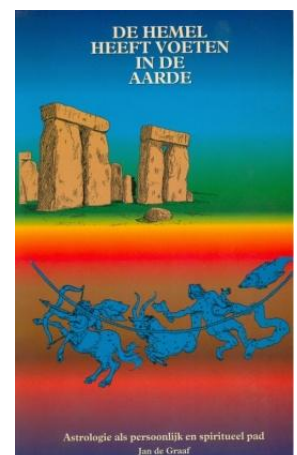

**DE ASTRALE
WERKELIJKHEID**
*over het ontwikkelen van bewustzijn in de
droomwereld*

Wat is echt - wat virtueel?

De invloed van tv en internet maakt, dat we virtueel overal bij aanwezig zijn. Maar, hoe echt is een ervaring, hoe oprecht zijn onze contacten via de sociale media? De grenzen tussen de 'echte' en de 'virtuele' werkelijkheid gaan steeds meer vervagen.

Dit boek gaat over intuïtie, helder weten - en hoe je kunt focussen op wat wezenlijk belangrijk voor je is. Al lezend onderzoek je de stof waarvan dromen zijn gemaakt - en dus het wonder van de slaap en van astraal bewustzijn.

MAANKALENDER - verandering en groei van maand tot maand

Een uniek middel om de invloed van de Maanfasen in je leven te volgen en er gebruik van te maken! De nieuwe Maan is van oudsher beschouwd als een nieuw begin; een tijd om te zaaien, dingen helder te krijgen en anders aan te pakken. Zo'n nieuwe Maan valt altijd in een bepaald huis van je horoscoop. Je krijgt de kalender daarom met een computerberekening. Daarop is precies te zien in welke huizen (ervaringsgebieden) van je horoscoop de nieuwe Maanen vallen - en dus ook welke thema's deze maan(d) voor jou van belang zullen zijn!

De kalender begint op het moment van bestelling, waarvoor je de datum-, tijd- en plaats van geboorte op moet geven.

5e herziene druk, met computer uitdraai persoonlijke gegevens; inclusief verzendkosten. Prijs € 9,- plus verzendkosten € 10,-

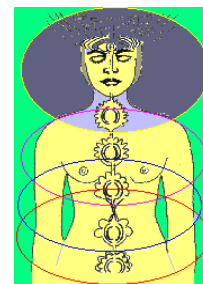
PROJECTIE, OVERDRACHT EN TEGENOVERDRACHT

Beeldvorming en 'plaatjes': de vicieuze cirkel van beelden. Zowel in persoonlijke relaties als bij alle vormen van hulpverlening, coaching, reading e.d. is beeldvorming bepalend voor het succes of falen ervan. Projectie heeft ook een helende werking in contact: 'gezien worden' is van levensbelang. Reader voor de Coaching opleiding. Ringband, 19 pagina's, € 10,-

CHAKRA PSYCHOLOGIE

Persoonlijke ontwikkeling, zeven bewustzijnslagen en de dynamiek van het evenwicht. Bewustwording is in tegenstelling van wat vaak gedacht wordt geen mentaal proces. Je kunt van alles gelezen hebben en ontzettend veel begrijpen - en emotioneel nog aan het begin staan van een daadwerkelijk veranderingsproces. Chakra psychologie bestaat dan ook voornamelijk uit oefeningen om de verschillende lagen van bewustzijn die ze vertegenwoordigen beter te leren kennen. Reader voor de Coaching Opleiding. Ringband 18 pagina's € 10,-

HET HELEN VAN WROK EN MOK

De kunst van het wraak nemen, quitte spelen, vergeven en zegenen in de emotionele werkelijkheid. Eigenlijk gaat het steeds weer om een proces van uit je trots stappen om in je hart te komen en de verschillende manieren om dat te bereiken. Reader voor de Coaching opleiding. Ringband 20 pagina's € 10,-

ASTROLOGIE EN THERAPIE - wegen tot verandering en groei

De kenmerken van een aantal belangrijke op ontplooiing gerichte therapievormen en de koppeling aan astrologie komen uitgebreid aan de orde: Gestalt, Jung en op Jung gebaseerde astrologie, Psychosynthese, Process Oriented Psychology, Lichaamsgerichte Therapie. De horoscopen van de stichters van deze scholen geven een verrassend inzicht in de aard van hun leer en methodiek. Door deze horoscopen als voorbeeld te nemen wordt tevens een verhelderende indruk gegeven van de manier waarop astrologie inzicht kan verschaffen en essentiële thema's kan aangeven die van belang zijn bij de persoonlijke ontwikkeling. Ringband, 85 blz., met afbeeldingen. Nog enkele exemplaren € 12,50

Bestellen: zie de informatie op de vorige bladzijde.